

2021MM86

DATUM	20-6-2021
AAN	Cie. M&M
VAN	Gedeputeerde Van Essen
DOORKIESNUMMER	-
ONDERWERP	Aanvullende informatie RES'en

Woensdag 23 juni bespreekt de cie. M&M het Statenvoorstel voor de RES'en Foodvalley en Regio Amersfoort. Voorafgaand daaraan heeft op 16 juni een technisch/ambtelijke met uw cie. vragensessie plaatsgehad. Naar aanleiding van de door u bij die gelegenheid gestelde vragen geef ik u met dit memo graag een aantal aanvullende noties mee. Deze vragen betreffen o.a.: de aard en status van de RES'en, het besluitvormingsproces en het vervolgtraject na besluit over RES 1.0.

Daarnaast is op 16 juni aangegeven u voorafgaand aan de cie. nog een memo ontvangt dat een overzicht geeft van de besluitvorming in gemeenteraden, AB waterschappen en Provinciale Staten (van provincie Gelderland) en daarbij behorende aangenomen moties en amendementen. Dit tussentijdse overzicht is als bijlage 1. toegevoegd. Ik zal u uiteraard in aanloop op mogelijke besluitvorming van uw Staten op 30 juni op de hoogte houden van de laatste stand van zaken in dezen. Ook zijn ambtelijk een aantal technische vragen, die nog open stonden, alsnog beantwoordt, ook deze is als bijlage 2. toegevoegd. Tot slot is tijdens de infosessie door meerdere van uw fracties aangegeven dat u graag een overzichtskaart met mogelijke opweklocaties van de RES'en ontvangt. Dit overzicht is nu nog niet klaar, maar voor de RES Amersfoort en Foodvalley verwacht ik deze voor 30 juni met u te kunnen delen. Ik kijk uit naar de behandeling van het statenvoorstel in de cie. en PS en zie het debat met u hierover met belangstelling tegemoet.

De status van het RES besluit

De RES is een strategiedocument, waarin partners commitment naar elkaar uitspreken om een gezamenlijk doel te bereiken. De RES is zelfbindend, dat wil zeggen de overheid legt zichzelf vast. De RES is weliswaar naar derden niet juridisch bindend, maar ook niet vrijblijvend. Partijen binnen de RES kunnen elkaar bestuurlijk aanspreken over het al dan niet halen van de gezamenlijk afgesproken doelen, en wijzen op het politieke en bestuurlijke binding. Procedurele afspraken over afstemming en besluitvorming en bijvoorbeeld een bestuurlijk escalatiemodel horen daar bij. De afspraak in het Klimaatakkoord om 35 TWh te leveren is ook een stevig politiek-bestuurlijk commitment.

De in de RES opgenomen maatregelen krijgen een juridische en verplichtende status met de vertaling naar het juridische instrumentarium van de Omgevingswet. De provincie Utrecht heeft de eerste stap daartoe al gezet en de doelen van de RES al opgenomen in de Omgevingsvisie Utrecht en de ruimtelijke randvoorwaarden in de Interim Omgevingsverordening. Bij de gemeenten zal de RES eveneens vertaald gaan worden naar hun eigen ruimtelijk instrumentarium en worden opgenomen in hun Omgevingsvisie en Omgevingsplan.

In de RES staan geen privaatrechtelijke afspraken waarop contractpartijen zich zouden kunnen beroepen. Wel zal het in een latere fase nodig zijn concretere afspraken te maken met netwerkbeheerders over aansluitcapaciteit en investeringen. Dan kan naar andere partijen een privaatrechtelijke verplichting ontstaan.

Omdat de RES een strategiedocument is, is de RES ook niet MER plichtig. De MER plicht kán pas ontstaan bij het voorbereiden van latere besluiten op basis van de Omgevingswet (of tot 1 juli 2022 de WRO).

Relatie met beslispunt 4 van het statenvoorstel

In de zomer zal door GS in overleg met de partners een tussenbalans worden opgesteld waarin de doelen van de Omgevingsvisie provincie Utrecht (met name 55% elektriciteit duurzaam opgewekt) wordt getoetst aan geconcretiseerd plannen voor opwek. De provincie zal met de partners tussentijds de voortgang van de planologische besluitvorming en de vergunningverlening monitoren, gericht op de in het klimaatakkoord afgesproken datum van 1 januari 2025 voor vergunningverlening. Daarbij worden de in de coalitieakkoorden van de gemeenten opgenomen plannen meegenomen. Op grond daarvan stelt GS in juni 2022 een tussenbalans op, waarbij wordt gekeken naar robuustheid, aansluitbaarheid, de verhouding zon/wind, en de ruimtelijke inpassing en de voortgang van de besluitvorming. Indien de concrete plannen de verwachting onderbouwen dat de doelen gehaald zullen worden zal dit als zodanig door GS aan de Staten worden bericht. Als, na overleg met de partners, de verwachting onderbouwd kan worden dat de doelen niet gehaald zullen worden zal GS dit in de tussenevaluatie aan u berichten. Mocht dat leiden tot de conclusie dat de provincie gebruik wil maken van het ruimtelijk instrumentarium, dan zal dat door GS in de tussenbalans worden verwoord.

Wij zullen de tussenbalans voorleggen aan de Staten, en de Staten meenemen bij de vervolgstappen.

Moties en amendementen bij het vaststellen van een regionale RES

Bij het vaststellen van de RES heeft elk algemeen bestuur de mogelijkheid om moties aan te nemen, alsmede het recht van amendement.

Een motie bij het besluit kan een opdracht inhouden aan het dagelijks bestuur om bij de verdere concretisering van de RES rekening te houden met uitspraken van het algemene bestuur. Het kan een opdracht waarmee rekening moet worden gehouden bij het opstellen van RES 2.0, of bij het toepassen het eigen ruimtelijk instrumentarium. Ook kan het vastleggen hoe het algemeen bestuur de RES leest.

Een amendement op de tekst van het voorgestelde besluit kan de grondslag van het besluit amenderen, en de eventuele opdrachten amenderen die het algemeen bestuur aan het eigen dagelijks bestuur geeft. De tekst van de RES verandert daardoor niet. De RES blijft dan voor alle partners identiek.

Een amendement op de tekst van de RES verandert de inhoud van de RES, zodat de RES niet meer eenvormig door alle algemene besturen is vastgesteld. Er ontstaan dan feitelijk twee versies: de versie zoals vastgesteld door de andere partners, en een afwijkende versie zoals vastgesteld door de amenderende overheid. Amendementen zijn alleen effectief als ze ingrijpen op de eigen bevoegdheden. Theoretisch is het denkbaar een tekst in de RES over de bevoegdheid van een andere overheid (bijvoorbeeld over zoekgebieden in een andere gemeente) te amenderen, maar als de tekst door de andere partners ongewijzigd is vastgesteld is dat niet effectief. Het is dan voor de hand liggender om over een RES tekst met betrekking tot de bevoegdheid van een andere overheid alleen een motie aan te nemen en zo een mening over de keuze van een andere overheid tot uitdrukking te brengen.

De stuurgroepen van de verschillende RES regio's zullen na afronding van de besluitvorming de moties en amendementen evalueren en de doorwerking in het vervolgproces gezamenlijk benoemen. Dat kan betekenen dat er verschillende versies van de RES aan NPRES worden aangeleverd, maar het kan ook inhouden dat er een gezamenlijk voorstel aan de algemene besturen wordt voorgelegd om enkele wijzigingen in de reeds vastgestelde RES door te voeren om daarmee gezamenlijkheid te behouden. De algemene besturen zijn hier beslissingsbevoegd, zoals ook in het Klimaatakkoord is vastgelegd.

Indien een overheid de RES niet vaststelt (-ook niet met vertraging-) plaatst die overheid zich feitelijk buiten het regionale samenwerkingsverband. Er is geen algemene regel hoe dan te handelen. De overige overheden zullen dan samen moeten bepalen of men zonder deze partner verder gaat, of dat men een route uitzet waarmee de partner weer bij bijvoorbeeld RES 2.0 kan aanhaken.

In RES Foodvalley is in het Doorstartdocument, en in RES Amersfoort in RES 1.0 een escalatieprocedure afgesproken. De escalatie biedt een stapsgewijze procedure hoe overheden bij verschillen van inzicht met elkaar

in gesprek blijven. Ook het Klimaatakkoord uit 2019 kent al een vorm van escalatie binnen de RES regio via “het goede bestuurlijke gesprek”.

Het klimaatbeleid is recentelijk onderwerp geweest van nieuwe rechtsvorming. Op basis van het Urgenda-arrest en het Shell-vonnis zijn partijen verplicht om milieuprestaties te leveren. Het is mogelijk dat deze jurisprudentie zich verder ontwikkelt.

Rechtsbescherming

Omdat de RES louter een strategiedocument is, is er geen bezwaar of beroep mogelijk tegen de RES. De vertaling naar het ruimtelijk instrumentarium vergt een aantal navolgende besluiten die wel vatbaar zijn en blijven voor bezwaar of beroep. De rechtsbescherming voor de burger is dus volledig gewaarborgd. De RES is gebouwd op politiek-bestuurlijk commitment. Als een burger positief of neutraal reageert op de RES blijven de rechten om desondanks in een latere fase een bezwaar in te dienen of in beroep te gaan volledig overeind. Instemming met of acceptatie van de burger van de RES kan hem nooit in een latere fase tegengeworpen worden.